

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1 - Titlul prezentului act normativ

„Legea educației naționale”

Secțiunea a 2-a - Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

1.1 Evaluarea situației

Evaluările naționale și internaționale asupra educației și formării profesionale din România, inclusiv rezultatele studiilor comparative internaționale, conduc la concluzii mai degrabă negative privind performanțele sistemului național de învățământ. Problemele privind calitatea sistemului sub toate aspectele sale esențiale, intrări, procese și ieșiri, se manifestă în privința **accesului echitabil la educație și formare profesională, eficacității și eficienței sistemului și în general în privința relevanței sistemului pentru beneficiari, societate și economie.**

Cu toate progresele înregistrate în diferite domenii din învățământ, problemele persistente care afectează în continuitate sistemul sunt rezultatul concurenței a doi factori interdependenți – recunoscuți și acceptați la această dată, în egală măsură, de beneficiari, decidenți și reprezentanții mediilor politice:

- A. Deficiențele majore din legislația educației și formării profesionale – constând în principal în incompletitudine, respectiv sistematizare și coerență reduse;**
- B. Lipsa de continuitate și coerență în reforma educației și formării profesionale – determinată de instabilitatea legislativă a domeniului și de abordările de tip contextual, pe cicluri electorale.**

Adresarea imediată și efectivă a cauzelor primare care au condus la starea actuală a sistemului național de învățământ constituie o **prioritate națională absolută** și a fost recunoscută ca atare prin **Pactul Național pentru Educație**.

În acest context, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, **în conformitate cu prevederile legale în vigoare**, și-a asumat **răspunderea publică** de a coordona **efortul comun** pentru proiectarea și elaborarea unui **nou cadru legislativ** pentru învățământul românesc. Acest proces complex și de mare responsabilitate a valorificat imparțial eforturile anterioare în dezvoltarea legislației învățământului, a implicat efectiv o expertiză națională amplă și a fost fundamentat pe consultări permanente cu beneficiarii și reprezentanții sistemului și cu partenerii sociali. Rezultatul acestui proces este concretizat în **Legea educației naționale**.

1.2 Descentralizarea în învățământul preuniversitar

Descentralizarea sistemului de învățământ a fost și este parte integrantă a procesului de reformă în domeniul educației.

În prezent, organizarea și funcționarea sistemului național de învățământ este reglementată prin Legea învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Totodată, atribuțiile principale în domeniul educației exercitate de Ministerul Educației, Cercetării și Inovării sunt prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 51/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, Cercetării și Inovării, autoritățile administrației publice locale având un rol redus în ceea ce privește luarea deciziilor cu privire la organizarea și funcționarea sistemului național de învățământ.

Pentru eficientizarea activității și creșterea performanțelor instituțiilor educaționale, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării a elaborat, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 139/2009 privind normele metodologice de aplicare a Legii cadru a descentralizării nr. 195/2006, Strategia pentru îmbunătățirea modului de exercitare a competențelor descentralizate în învățământul preuniversitar.

Strategia a fost modificată prin includerea direcțiilor de acțiune asumate prin Programul de Guvernare pentru 2008-2012 pentru descentralizarea învățământului preuniversitar.

Descentralizarea învățământului preuniversitar reprezintă transferul de autoritate, responsabilitate și resurse în privința luării deciziilor și a managementului general și financiar către unitățile de învățământ și comunitatea locală.

Descentralizarea se înscrie în Strategia națională de descentralizare și are menirea creării unui sistem de învățământ organizat, administrat și finanțat conform rigorilor europene în ceea ce privește asigurarea calității procesului instructiv-educativ, accesului liber, egal și deplin la educație și formare profesională, adecvarea ofertei educaționale la interesele și nevoile beneficiarilor direcți și indirecti.

Eficiența descentralizării trebuie să se regăsească în valoarea adăugată în educație, materializată în principal prin capacitatea de integrare a tinerilor absolvenți în societate pe baza competențelor dobândite, respectând evoluțiile de pe piața forței de muncă la nivel local, național și internațional. Pentru învățământ, perspectiva descentralizării rezultă din nevoia de autonomie instituțională exercitată în condiții de transparență și răspundere publică, realizată prin apropierea centrului de decizie de locul actului de educație și valorizarea resursei umane.

1.3 Cadrul legal aplicabil

Cele două legi organice aplicabile, Legea învățământului nr. 84/1995 și Legea nr. 128/1997 privind Statutul personalului didactic au suferit foarte multe modificări de la intrarea lor în vigoare.

Cadrul de organizare și funcționare a învățământului a fost stabilit prin multiple acte normative (legi, hotărâri ale Guvernului, ordine ale ministrului), iar aplicarea acestora este greoaie și inefficientă pentru sistemul național de învățământ. Sistematizarea, asigurarea completitudinii și creșterea coerenței cadrului legal

specific domeniului reprezintă necesități recunoscute prin Programul de Guvernare care au stat la baza proiectării și elaborării prezentului act normativ.

2. Schimbări preconizate

2.1 Aspecte generale

Reglementarea domeniului educației și formării profesionale pe baza unui legi a fost fundamentată pe un set de **repere decizionale majore** rezultate din analiza contextului național și european. Pentru respectarea viziunii și principiilor generoase care au stat la baza **Pactului Național pentru Educație**, pentru asigurarea credibilității, susținerii și asumării naționale necesare pentru un proiect de o asemenea anvergură și cu un asemenea impact asupra societății românești, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării a elaborat **Legea educației naționale** în conformitate cu **Programul de Guvernare 2009-2012**, raportându-se la documentele programatice de nivel național și la prioritățile pe termen lung agreeate la nivel european. În acest sens, **Legea educației naționale** asigură o abordare legislativă prin care:

- Se realizează o **reflectare unitară, completă și sistematică** a realităților educaționale sub toate aspectele lor de organizare și funcționare. Acestea includ beneficiarii direcți și indirecți, toate categoriile de resurse și modul de alocare și gestionare a acestora, procesele din sistem, evaluarea și certificarea rezultatelor învățării, managementul educațional, evaluarea și asigurarea calității, învățarea pe parcursul întregii vieți etc.;
- Se asigură o **structură internă clară** – definită în principal prin domeniile de reglementare și relațiile dintre acestea, respectiv prin conținut și nivelul de detaliu. Această abordare logic-structurată și detaliată constituie condiția necesară pentru a asigura o funcționare stabilă și predictibilă a sistemului național de învățământ;
- Se urmărește constant **coerența componentelor** sub aspect structural și funcțional. Coerența internă a reglementărilor, în condițiile recunoscute pentru

învățământ privind complexitatea și diversitatea problemelor, este singura opțiune viabilă pentru a realiza în practică reglarea și auto-reglarea sistemului.

- Se atribuie **stabilitate și prioritate** legislației domeniului educației și formării profesionale, ceea ce se va reflecta ca atare în organizarea și funcționarea sistemului național de învățământ, transformând în fapt afirmația „învățământul este prima prioritate națională în România”.

Legea educației naționale urmărește prioritățile naționale asumate în domeniul educației și formării profesionale, iar procesul de elaborare a fost public și transparent, implicând efectiv toate categoriile de persoane interesate din sistemul național de învățământ.

2.2 Decizii majore privind învățământul preuniversitar

Legea educației naționale propune modificări esențiale în domeniul învățământului preuniversitar, adresând, conform celor convenite prin **Pactul Național pentru Educație**, problemele privind **accesul echitabil la educație și formare profesională, eficacitatea și eficiența sistemului și relevanța sistemului pentru beneficiari, societate și economie.**

Evaluările și analizele teoretice au fost completate cu dezbateri cu partenerii sociali, cu personalul de conducere, de îndrumare și de control din învățământul preuniversitar, cu reprezentanții autorităților administrațiilor publice locale și reprezentanții elevilor și părinților. Sintetizând, cele mai importante decizii în domeniul învățământului preuniversitar se referă la următoarele:

1. Structura învățământului preuniversitar (nivelurile educaționale) – în mod special durata învățământului obligatoriu și accentuarea importanței educației timpurii;
2. Resursele curriculare pentru învățământul preuniversitar – reflectând finalitățile propuse pentru educație și formare profesională și urmărind modernizarea reală a conținutului învățământului din România;

3. Evaluările curente și naționale – fundamentate pe standardizare la nivel național pentru a asigura obiectivitatea și credibilitatea evaluărilor și pentru a asigura relevanța acestora pentru orientarea școlară și profesională a elevilor;
4. Momentele esențiale în progresul școlar – trecerea de la învățământul general, comprehensiv la învățământul pentru specializare/profesionalizare inițială (gimnaziu-liceu) și finalizarea studiilor liceale prin examenul național de Bacalaureat, bazate pe evaluarea competențelor dobândite de elevi și concepute ca factori esențiali în orientarea școlară și profesională a acestora;
5. Competențele partajate și exercitarea acestora în management, administrare și finanțare – în demersul descentralizării învățământului preuniversitar, privit nu ca scop în sine, ci ca modalitate pentru asigurarea și creșterea calității educației și formării profesionale,
6. Formarea inițială și continuă, dezvoltarea profesională și evoluția în carieră a personalului didactic – urmărind o creștere semnificativă a calității acestei resurse esențiale pentru învățământ, în condițiile susținerii unui statut social și profesional adecvat importanței profesiunii didactice și optimizării progresului în carieră.

2.2.1 Structura învățământului preuniversitar

În baza analizei situației existente la nivel național, având în vedere prioritățile naționale și europene – în special în ceea ce privește relevanța educației și formării profesionale, formarea de „noi competențe pentru noi locuri de muncă” și contribuția la creșterea ocupării forței de muncă, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării propune următoarea structură pentru învățământul preuniversitar:

1. Educația timpurie, formată din nivelul ante-preșcolar (4 luni – 3 ani), respectiv nivelul preșcolar (3 – 6 ani), cuprinzând grupa mică, grupa mijlocie și grupa mare, pregătitoare pentru școală;
2. Învățământul primar: clasele I-IV
3. Învățământul secundar care cuprinde:

- a. **Învățământul secundar inferior: gimnaziu, clasele V-VIII**
 - b. **Învățământul secundar superior: liceu, clasele IX-XII/XIII**
4. **Învățământul terțiar non-universitar: postliceal.**

Decizia majoră rezultată în urma dezbaterilor cu reprezentanții sistemului și cu partenerii sociali a fost de a introduce **generalizarea învățământului de 13 clase**, cu un **învățământ obligatoriu de 11 clase**, care cuprinde: **grupa mare, pregătitoare pentru școală, și clasele I-X**. Aceasta este o abordare modernă și dintr-o perspectivă pe termen lung, pe deplin justificată prin **finalitățile generale** propuse prin Legea educației naționale pentru educația și formarea profesională în societatea cunoașterii.

Soluția propusă pentru învățământul obligatoriu din România combină un **învățământ general comprehensiv** cu un **învățământ de specializare/profesionalizare inițială**. Sunt asigurate astfel formarea în continuitate a **competențelor de bază** (5 clase – grupa mare, pregătitoare pentru școală și clasele I-IV), a **competențelor-cheie** (toate cele 11 clase) și a unor **competențe specifice** pentru specializare/profesionalizare inițială (clasele IX-X). Se consideră că acestea sunt competențele necesare pentru **absolvenții de învățământ obligatoriu** în societatea cunoașterii, pentru a asigura tuturor și fiecăruia: împlinirea și dezvoltarea personală din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți, incluziunea socială și cetățenia activă și ocuparea unui loc de muncă decent.

Privind **relevanța sistemului**, avantajul major constă în posibilitatea obținerii de către elevii care urmează filiera tehnologică, respectiv vocațională a liceului a calificării profesionale de nivel 3 EQF la sfârșitul învățământului obligatoriu, respectiv de nivel 4 EQF la sfârșitul învățământului liceal, niveluri de calificare adecvate progresului tehnologic actual din economie. Calificarea profesională obținută la sfârșitul învățământului obligatoriu va permite elevilor care au împlinit vârsta de 16 ani să intre pe piața forței de muncă. În același timp, abordarea flexibilă propusă în Legea educației naționale, concomitent cu generalizarea învățământului de

13 clase, va permite absolvenților învățământului obligatoriu să își finalizeze studiile liceale.

Includerea grupei mari, pregătitoare pentru școală în învățământul obligatoriu, în condițiile păstrării acesteia în învățământul preșcolar, îmbunătățește **accesul și egalitatea șanselor la educație** și conferă educației timpurii un rol și o semnificație mai importante în sistemul național de învățământ. Rolul deosebit pe care îl are educația timpurie în formarea copiilor este susținut prin reglementarea detaliată a organizării și funcționării învățământului ante-preșcolar și preșcolar, respectiv prin introducerea funcției didactice de **educator-puericultor** pentru educația ante-preșcolară. În același timp, recunoscând importanța excepțională a educației timpurii pentru succesul școlar și profesional ulterior, Codul educației propune generalizarea învățământului preșcolar pentru copiii în vârstă de 3 – 6 ani.

Privind **eficiența utilizării resurselor**, structura propusă prezintă avantajul unor schimbări minime în sistem, fără costuri financiare și, mai ales, sociale semnificative. Prioritățile în dezvoltarea bazei materiale a învățământului nu sunt modificate semnificativ, fiind necesară o concentrare în continuare a eforturilor pentru aducerea tuturor unităților de învățământ la nivelul standardelor naționale și extinderea capacităților de școlarizare pentru învățământul preșcolar, respectiv pentru învățământ pentru profesionalizare inițială prin clasele IX-X din filiera tehnologică.

2.2.2 Curriculumul Național

Pornind de la finalitățile educației și formării profesionale prin sistemul național de învățământ, Legea educației naționale propune, în continuitatea proiectării curriculare din ultimii 5 ani, fundamentarea întregului Curriculum Național pe cele 8 domenii de competențe-cheie agreate la nivel european.

Competențele-cheie sunt definite în Legea educației naționale ca un ansamblu multifuncțional de cunoștințe, deprinderi/abilități și atitudini necesare fiecărui absolvent pentru:

- împlinire și dezvoltare personală prin realizarea propriilor obiective în viață, conform intereselor și aspirațiilor fiecăruia și dorinței de a învăța pe parcursul întregii vieți;
- integrare socială și participare cetățenească activă în societate;
- ocuparea unui loc de muncă și participarea la funcționarea și dezvoltarea unei economii durabile.

În acest sens, domeniile de competențe-cheie pe care se propune fundamentarea Curriculumului Național pentru întregul învățământ preuniversitar sunt:

- comunicare în limba română și, după caz, în limba maternă.
- comunicare în limbi străine;
- competențe în matematică și competențe fundamentale în științe și tehnologii;
- competențe digitale;
- „a învăța să înveți”;
- competențe sociale și civice;
- inițiativă și antreprenoriat;
- sensibilitate și expresie culturală.

Suplimentar, în susținerea abordărilor trans- și interdisciplinare specifice unui curriculum modern și adecvat nevoilor personale de învățare, se precizează în mod explicit faptul că „fiecare disciplină din Curriculumul Național, prin programa școlară și sistemul de evaluare, va contribui la formarea și dezvoltarea competențelor din cele 8 domenii de competențe-cheie”.

Reglementările privind Curriculumul Național detaliază în mod clar semnificația și rolul fiecărei componente – planuri-cadru de învățământ, programe școlare incluzând standarde naționale de evaluare, manuale școlare și auxiliare curriculare. Se prevede asigurarea gratuită a manualelor școlare pentru elevii din

învățământul obligatoriu de stat și particular acreditat, prin mecanisme administrativ-financiare clar reglementate.

În privința flexibilității la nivel curricular, pentru încurajarea și susținerea traiectoriilor individualizate de învățare, se prevede ca planurile cadru pentru învățământul gimnazial și liceal să cuprindă **60% discipline din trunchiul comun, 20% curriculum diferențiat, și 20% curriculum la decizia școlii/în dezvoltare locală.**

În demersul centrării procesului educațional pe elev și pentru realizarea unui echilibru rezonabil în programul elevilor, sunt prevăzute **maxim 20 de ore pe săptămână în învățământul primar, respectiv maxim 30 de ore pe săptămână în învățământul gimnazial și liceal.**

2.2.3 Evaluările curente și naționale

Elementul de noutate esențial în acest domeniu este prevederea evaluării elevilor, atât la nivelul activității la clasă, cât și la nivel național, pe baza **standardelor naționale de evaluare.** Standardizarea națională este condiția necesară pentru a transforma evaluarea curentă realizată de fiecare cadru didactic la clasă și evaluările naționale în instrumente obiective, transparente, relevante și consistente la nivelul întregului sistem. În acest mod, rezultatele evaluării elevilor devin indicatori de încredere în orientarea școlară și profesională a acestora, în cadrul sistemului și la părăsirea acestuia și integrarea socio-profesională.

Standardele naționale de evaluare se cuprind în programele școlare din Curriculumul Național pentru fiecare disciplină și sunt corelate cu acele competențe generale și specifice urmărite în predarea disciplinei respective.

Obligativitatea utilizării standardelor naționale de evaluare de către fiecare cadru didactic este prevăzută în mod explicit. Completitudinea normei juridice se realizează prin abilitarea inspecției școlare de a îndruma, controla și, după caz, inclusiv de a corecta rezultatele evaluărilor. Dreptul elevilor și părinților acestora de a

contesta rezultatele evaluărilor și condițiile în care se exercită acest drept sunt, de asemenea, prevăzute cu claritate pentru fiecare tip de evaluare.

În sfârșit, din perspectiva importanței și semnificației în dezvoltarea politicilor educaționale și curriculare, sunt cuprinse prevederi concrete privind participarea României la studiile comparative internaționale (PISA, PIRLS, TIMSS, studiile Comisiei Europene etc.), în condițiile stabilite de organizatorii acestor studii.

2.2.4 Descentralizarea învățământului preuniversitar

În baza Strategiei descentralizării învățământului preuniversitar, adoptată prin Memorandum al Guvernului României în 2005 și actualizată în 2007, a Legii-cadru a descentralizării nr. 195/2006, și urmare a dezbaterii fiecărui detaliu cu reprezentanții structurilor asociative și cu partenerii sociali, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării a propus:

1. Domeniile privind organizarea și funcționarea învățământului preuniversitar vizate în mod direct de procesul de descentralizare (9 domenii);
2. Competențele partajate între autoritățile administrației publice locale, județene și centrale, inspectoratele școlare și unitățile de învățământ pentru fiecare domeniu de organizare și funcționare;
3. Pentru fiecare competență partajată (după caz) – autoritatea responsabilă cu reglementarea competenței, autoritatea responsabilă de finanțare și sursele de finanțare ale competenței, autoritatea responsabilă de implementarea competenței și autoritatea care deține proprietatea asupra patrimoniului.

Toate aceste aspecte au fost analizate și dezvoltate în detaliu încă din faza de proiectare a Codului Educației – pentru a asigura cuprinderea sistematică și completă a întregului mecanism privind organizarea și funcționarea unui sistem descentralizat.

Este recunoscut faptul că descentralizarea trebuie să contribuie la asigurarea și creșterea calității educației și formării profesionale, fără a fi un scop în sine. Din această perspectivă, **analiza și negocierea riscurilor** inerente descentralizării a fost

considerată o condiție esențială pentru a obține efectul dorit și pentru a nu destabiliza sistemul.

Rigurozitatea și detalierea abordării, susținute și asumate din partea tuturor partenerilor, asigură ca reglementările cuprinse în Legea educației naționale pentru fiecare domeniu în parte să permită **realizarea imediată în practică** a descentralizării învățământului preuniversitar – în condiții de **stabilitate, eficiență și asigurare a calității**.

2.2.5 Formarea inițială și continuă a personalului didactic

Formarea și dezvoltarea profesională a personalului didactic din învățământul preuniversitar sunt concepute din perspectiva asigurării **continuității și calității** acestui proces, determinant pentru performanța întregului sistem de învățământ. Importanța socială a profesiei didactice prin impactul pe termen lung pe care îl are activitatea la clasă asupra formării copiilor și tinerilor trebuie să fie reflectată în mod corespunzător în standardele impuse pregătirii profesionale a cadrelor didactice.

Din această perspectivă, Legea educației naționale stabilește următoarele elemente de bază în formarea inițială și continuă și în dezvoltarea profesională a personalului didactic:

I. Formarea inițială pentru ocuparea funcțiilor didactice se realizează pe baza standardelor profesionale și este constituită din:

1. **Formare inițială teoretică** – în specialitatea disciplinei, în psihopedagogie și metodică;
2. **Formare inițială practică** – este constituită din două module: **pregătirea practică pedagogică** realizată pe durata studiilor și **un stagiu practic cu durata de 1 an școlar** realizat după absolvire într-o unitate de învățământ, în funcția didactică corespunzătoare studiilor, sub îndrumarea cadrelor didactice mentori/tutori și a inspectorilor școlari.

Formarea inițială se finalizează cu un examen, susținut numai după stagiul practic cu durată de 1 an școlar și organizat astfel:

1. etapa I, eliminatorie – este realizată de către inspectoratele școlare la finalizarea stagiului practic de 1 an școlar și constă din evaluarea la nivelul unității de învățământ, evaluarea portofoliului profesional personal și cel puțin 3 inspecții la clasă realizate de inspectorii școlari;
2. etapa a II-a, finală – este realizată de instituții de învățământ superior și constă dintr-o examinare scrisă din specialitate, psihopedagogie și metodică.

II. Formarea continuă se realizează prin programe și forme specifice profesiei didactice și este **un drept și o obligație** a fiecărui cadru didactic din învățământul preuniversitar. Întregul proces de formare continuă este fundamentat pe **competențe profesionale** și este standardizat la nivel național prin introducerea **creditelor profesionale transferabile** prin care se atestă calitatea, adecvarea și extinderea programelor urmate.

Conform prevederilor din Legea educației naționale, personalul didactic este obligat să participe periodic la programe de formare continuă, astfel încât să acumuleze **la fiecare interval consecutiv de 5 ani**, considerat de la data promovării examenului de definitivare în învățământ, **minimum 90 de credite profesionale transferabile**. Dintre acestea, cel puțin 30 de credite trebuie obținute prin programe acreditate de Ministerul Educației, Cercetării și Inovării. Nerespectarea acestor obligații de natură profesională este considerată în Legea educației naționale abatere disciplinară și se supune cercetării și, după caz, sancționării.

III. Dezvoltarea profesională și evoluția în carieră este un drept care se exercită la inițiativa persoanei și se integrează, ca proces, în formarea continuă. Conform prevederilor Legii educației naționale, dezvoltarea profesională și evoluția în carieră se realizează prin sistemul gradelor didactice – **gradul didactic II și gradul didactic I**.

Codul Educației precizează în detaliu condițiile în care se pot obține și, după caz, echivala definitivarea în învățământ și gradele didactice. Elementul de noutate cel mai important este stabilirea calității de titular în învățământ pe baza promovării examenului de definitivare, indiferent dacă persoana respectivă ocupă sau nu efectiv un post sau o catedră dintr-o unitate de învățământ preuniversitar.

2.3 Decizii majore privind învățământul superior

2.3.1 Definirea clară și unitară a studiilor corespunzătoare celor trei cicluri universitare precum și redefinirea studiilor post-universitare prin prisma trecerii la sistemul Bologna și dezvoltării formării continue pe durata vieții. Clarificarea statutului studentului în cele trei cicluri universitare. S-au integrat în corpul principal al actului normativ și reglementările referitoare la consorțiile universitare și asigurarea calității în educație.

2.3.2 Introducerea reglementărilor referitoare la sprijinirea excelenței în prestația individuală și instituțională în învățământul superior.

2.3.3 Schimbările la nivelul managementului instituțiilor de învățământ superior care au vizat în principal creșterea responsabilității și deschiderea acestora către mediului socio-economic.

2.3.4 Modificări referitoare la funcțiile didactice vizând eliminarea unor funcții și introducerea altora, respectiv evaluarea și validarea activității profesionale.

2.3.5 Învățământ superior – noutăți

Instituțiile de învățământ superior decid, la nivelul senatului universitar, și fac publică misiunea pe care și-o asumă. S-au definit programule de studii în raport de toate elementele caracteristice, astfel:

1. curriculumul care include toate disciplinele care contribuie la obținerea unei calificări universitare, repartizate succesiv pe ani de studii și cu ponderi exprimate în credite de studiu de tipul ECTS;
2. programe sau fișe ale disciplinelor în care sunt formulate: competențele generale și de specialitate, conținutul predării și învățării și practicile asociate predării, învățării și evaluării;
3. organizarea studenților și a personalului didactic în perioada de realizare a programului de studii;
4. sistemul de asigurare a calității academice a activităților de realizare a programului de studii;
5. curriculumul pentru un program de studii cuprinde ansamblul de discipline care conferă o calificare universitară și este în responsabilitatea universității, cu respectarea standardelor naționale;
6. un responsabil al programului de studii cu atribuții fixate în Carta universitară.

De asemenea au fost definite studiile de nivel universitar și postuniversitar.

S-au propus:

- introducerea studiilor post-doctorale ca formă de continuare a studiilor doctorale;
- reglementarea programelor post-universitare de formare continuă pe tot parcursul vieții.

În ceea ce privește **creșterea transparenței și responsabilității** în promovarea și derularea programelor de studii la nivel național s-a propus:

- Introducerea Registrului Matricol Unic, bază de date electronică în care sunt înregistrați toți studenții din instituțiile de învățământ superior de stat, particulare sau confesionale, împreună cu programele de studii acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu la care sunt înmatriculați.

- Reglementarea obligativității existenței la nivelul fiecărei instituții de învățământ superior a regulamentelor de derulare a programelor de studii specifice fiecărui ciclu;
- Reglementarea obligativității existenței unui responsabil la nivelul fiecărui program de studii cu atribuții și autoritate fixate în Carta universitară și care să coordoneze derularea acestuia.

S-a definit mai clar **statutul studentului** la ciclurile universitare, inclusiv în raport cu asigurările sociale și medicale, respectiv referitor la recunoașterea studiilor ca vechimea în muncă și în specialitate

- Calitatea de student - persoana admisă la un program de studii universitare de licență sau masterat are pe întreaga perioadă de desfășurare a acestuia – de la înmatriculare și până la susținerea examenului de finalizare a studiilor – calitatea de student.
- Persoana admisă la doctorat are pe întreaga perioadă de desfășurare a acestuia – de la înmatriculare și până la susținerea publică a tezei de doctorat – calitatea de student-doctorand.
- Persoana admisă la un program de studii post-universitare de perfecționare sau specializare are pe întreaga perioadă de desfășurare a acestuia calitatea de cursant.
- Persoana admisă la un program de studii post-doctorale are pe întreaga perioadă de desfășurare a acestuia calitatea de cercetător post-doctorat.

2.3.6 Introducerea reglementărilor referitoare la excelență

Este definită **exceleța în învățământul superior**, atât pentru instituțiile de învățământ superior cât și la nivel individual. Pentru sprijinirea excelenței la **nivel instituțional** sunt propuse reglementări privind:

- pârghiile financiare prin care statul încurajează excelența în instituțiile de învățământ superior;
- obligația ca instituțiile care își asumă orientarea spre excelență să publice pe site-ul web, în format adecvat, informațiile necesare evaluării lor în cadrul clasamentelor internaționale consacrate, precum și dinamica indicatorilor aferenți;
- posibilitatea ca MECI să inițieze înființarea ca instituție de stat singur sau în colaborare cu alte instituții guvernamentale, sau în parteneriat public-privat, structuri instituționale naționale dedicate excelenței în domeniul educației, cercetării științifice, creației artistice și performanței sportive.

Prin introducerea reglementărilor referitoare la excelență pentru sprijinirea studenților și elevilor supradotați și talentați sunt prevăzute:

- rute educaționale flexibile, care permit accelerarea parcursului școlar sau universitar sau chiar recunoașterea unor etape fără parcurgerea acestora;
- pregătirea în medii de formare speciale: clase, grupe, colective de cercetare înființate pe lângă instituții de învățământ superior, de cercetare științifică și creație, de performanță sportivă, după caz, care au dovedit anterior un potențial de excelență internațională;
- completarea formării lor în universități și centre internaționale de cercetare științifică/ creație artistică/ performanță sportivă;
- crearea de instrumente și mecanisme de susținere a inserției lor profesionale în țară, astfel încât să valorifice la nivel superior atât talentul cât și achizițiile realizate prin formare.

Statul încurajează excelența în instituțiile de învățământ superior prin pârghii financiare specifice existente în prezentul cod:

- Un procent minim de 30% din finanțarea de baza acordată universitatilor de stat este alocat pe criterii de calitate;

- Fondul de dezvoltare instituțională se adresează unui număr redus de instituții de învățământ superior de stat pentru a sprijini creșterea performanței.

Formele de sprijin adresate tinerelor cadre didactice și cercetători includ:

- Granturi de studii sau cercetare la universități de prestigiu din străinătate, acordate pe baza de competiție;
- Granturi pentru efectuarea și finalizarea unor cercetări, inclusiv teze de doctorat.

2.3.7 Managementul instituțiilor de învățământ superior

Conducerea instituțiilor de învățământ superior a fost reglementată plecând de la următoarele principii:

- democrația ca și garanție a libertății academice și a independenței politice;
- deschiderea către cerințele mediului socio-economic și academic extern.

Schimbările în managementul instituțiilor de învățământ superior propuse vizează:

- în baza primului principiu:
 - la nivelul senatului să fie reprezentate **toate funcțiile didactice** în procente reglementate prin Carta universitară;
- plecând de la cel de-al doilea principiu:
 - existența obligatorie a unui organism consultativ la nivelul instituției de învățământ superior, reglementat prin carta universitară, Consiliul de strategie și monitorizare (CSM), format din reprezentanți ai universității precum și din reprezentanți ai mediului socio-economic și academic extern. Acest organism consultativ poate juca un rol cheie în apropierea instituției de învățământ superior de partenerii ei externi precum și în creșterea responsabilității ei publice.
- înființarea unui Centru Național de Pregătire Managerială pentru Educație

2.3.8 Modificări referitoare la funcțiile didactice

- Eliminarea unor funcții care au rămas fără justificare în context și introducerea altora a căror existență se impunea a fi definită și reglementată; asistenții pot fi recrutați din rândul absolvenților de masterat fără condiții de vechime. În universitățile care au și activități intensive de cercetare, există doctoranzii cu frecvență, definiți ca asistenți de cercetare, fiind reglementată posibilitatea ca aceștia să îndeplinească și obligații didactice.
- Reglementarea mai clară a condițiilor de promovare de la o funcție la alta și a modalităților de evaluare și validare periodică a activității și performanțelor profesionale. Se propune introducerea funcției de profesor conducător de doctorat, independent de cea de profesor. Această funcție se poate dobândi după 3 ani de la cea de profesor prin evaluare și atestare CNATDCU, evaluare care se repetă la fiecare 5 ani pentru menținerea acestei funcții.
- Introducerea de incompatibilități și interdicții cu calitatea de cadru didactic. Funcțiile de conducere, de îndrumare și de control din aceeași unitate de învățământ nu pot fi ocupate simultan de persoane care sunt în relație de rudenie sau sunt soț/soție, dacă implică subordonare directă sau luarea în comun a deciziilor. Directorii și directorii adjuncți nu pot fi membri de partid pe perioada exercitării funcției de conducere. Această măsură este determinată de dorința de depolitizare a unităților de învățământ preuniversitar și de axare a acestora pe probleme care țin exclusiv de educația și formarea profesională a elevilor. Accepțiunea noțiunii de funcție publică prevăzută în art. 40 din Constituția României este mult mai largă decât cea prevăzută în Legea 188 din 1999 pentru funcționarii publici și cuprinde și persoanele care exercită un serviciu de interes public pentru care au fost investite de autoritățile publice sau care sunt supuse controlului sau supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public. Această prevedere este în concordanță cu principiul conform căruia în școală nu se face politică.

2.4. Legea Educației Naționale actualizează prevederile privind proprietatea în conformitate cu dispozițiile constituționale (art 44 din Constituție) și cu cele ale Legii 213 din 1998.

Pentru respectarea viziunii și principiilor generoase care au stat la baza Pactului Național pentru Educație, pentru asigurarea credibilității, susținerii și asumării naționale necesare, **Ministerul Educației, Cercetării și Inovării propune adoptarea Legii educației naționale.**

3. Alte informații – nu este cazul

Secțiunea a 3-a - Impactul socio-economic al prezentului act normativ

- 1. Impactul macroeconomic – nu este cazul;**
- 2. Impactul asupra mediului de afaceri – nu este cazul;**
- 3. Impactul social – nu este cazul;**
- 4. Impactul asupra mediului – nu este cazul.**
- 5. Alte informații**

Secțiunea a 4-a - Impactul financiar asupra bugetului consolidat, pentru primul an de aplicare și pentru anii următori

- nu este cazul.

Secțiunea a 5-a - Efectele prezentului act normativ asupra legislației în vigoare

1. Proiecte de acte normative suplimentare – pentru aplicarea prevederilor prezentului proiect de act normativ este necesar a se adopta un set de acte normative: legi, hotărâri ale guvernului, regulamente, metodologii, norme de aplicare.

2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie – proiectul nu transpune și nu implementează un act comunitar.

3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente – nu este cazul

4. Evaluarea conformității: proiectul este elaborat conform legislației europene.

5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente – proiectul de act normativ nu se refera la documente internaționale din care să rezulte angajamente.

Secțiunea a 6-a - Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

Elaborarea proiectului s-a efectuat cu consultarea federațiilor reprezentative din învățământ, Federația Națională a Asociațiilor de Părinți, federațiilor naționale

studentești și organizații ale elevilor și a cadrelor didactice din învățământul superior și preuniversitar.

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată.

Organizațiile care au fost consultate sunt implicați în procesul educațional și de descentralizare.

3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr.521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative.

Pentru elaborarea prevederilor privind descentralizarea au fost consultate structurile asociative ale autorităților administrației publice locale.

4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente.

Nu este cazul

5. Informații privind avizarea de către: Consiliul Legislativ, Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Consiliul Economic și Social, Consiliul Concurenței, Curtea de Conturi.

Prezentul act normativ a fost avizat favorabil de către Consiliul Legislativ prin avizul nr. 996/03.09.2009.

Secțiunea a 7-a - Activități de informare publică privind elaborarea si implementarea prezentului act normativ

1. Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de hotărâre - Proiectul de act normativ a fost supus procedurilor de transparență decizională, fiind postat pe pagina de Internet a Ministerului Educației, Cercetării și Inovării – www.edu.ro

2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice - nu este cazul, proiectul de act normativ nu are impact asupra mediului înconjurător.

Secțiunea a 8-a - Măsuri de implementare

Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – Proiectul de act normativ va fi pus în aplicare fără a fi nevoie de înființarea unor noi organisme.

Față de cele prezentate, a fost elaborat prezentul proiect de Lege a educației naționale, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare, în conformitate cu dispozițiile art. 114 alin.(1) din Constituția României, republicată.

PRIM-MINISTRU

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'E. Boc', with a long horizontal stroke extending to the right.

EMIL BOC